

ISSN 2518-1467 (Online),
ISSN 1991-3494 (Print)

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҰЛТТЫҚ ҒЫЛЫМ АКАДЕМИЯСЫНЫҢ
Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің

Х А Б А Р Ш Ы С Ы

ВЕСТНИК

НАЦИОНАЛЬНОЙ АКАДЕМИИ
НАУК РЕСПУБЛИКИ
КАЗАХСТАН
Қазақстан Республикасының
педагогикалық университетінің
Абая

THE BULLETIN

THE NATIONAL ACADEMY OF
SCIENCES OF THE REPUBLIC OF
KAZAKHSTAN
Abai Kazakh National Pedagogical
University

PUBLISHED SINCE 1944

5 (399)

SEPTEMBER – OCTOBER 2022

ALMATY, NAS RK

БАС РЕДАКТОР:

ТҮЙМЕБАЕВ Жансейіт Қансейітұлы, филология ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА құрметті мүшесі, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің ректоры (Алматы, Қазақстан)

БАС РЕДАКТОРДЫҢ ОРЫНБАСАРЫ:

БИЛЯЛОВ Дархан Нұрланұлы, PhD, ҚР ҰҒА құрметті мүшесі, Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің ректоры (Алматы, Қазақстан), **Н = 2**

ҒАЛЫМ ХАТШЫ:

ӘБІЛҚАСЫМОВА Алма Есімбекқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Абай атындағы ҚазҰПУ Педагогикалық білімді дамыту орталығының директоры (Алматы, Қазақстан), **Н = 2**

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ:

САТЫБАЛДЫ Әзімхан Әбілқайырұлы, экономика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Экономика институтының директоры (Алматы, Қазақстан), **Н = 5**

САПАРБАЕВ Әбдіжапар Жұманұлы, экономика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА құрметті мүшесі, Халықаралық инновациялық технологиялар академиясының президенті (Алматы, Қазақстан), **Н = 4**

ЛУКЪЯНЕНКО Ирина Григорьевна, экономика ғылымдарының докторы, профессор, «Киево-Могилян академиясы» ұлттық университетінің кафедра меңгерушісі (Киев, Украина), **Н = 2**

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, К. Разумовский атындағы Мәскеу мемлекеттік технологиялар және менеджмент университетінің кәсіптік білім берудің педагогикасы және психологиясы кафедрасының меңгерушісі (Мәскеу, Ресей), **Н = 4**

СЕМБИЕВА Ләззат Мыктыбекқызы, экономика ғылымдарының докторы, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің профессоры (Нұр-Сұлтан, Қазақстан), **Н = 3**

АБИЛЬДИНА Салтанат Қуатқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университеті педагогика кафедрасының меңгерушісі (Қарағанды, Қазақстан), **Н = 3**

БУЛАТБАЕВА Күлжанат Нурымжанқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының бас ғылыми қызметкері (Нұр-Сұлтан, Қазақстан), **Н = 2**

РЫЖАКОВ Михаил Викторович, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Ресей білім академиясының академигі, «Білім берудегі стандарттар және мониторинг» журналының бас редакторы (Мәскеу, Ресей), **Н = 2**

ЕСІМЖАНОВА Сайра Рафихевна, экономика ғылымдарының докторы, Халықаралық бизнес университетінің профессоры, (Алматы, Қазақстан), **Н = 3**

«Қазақстан Республикасы Ұлттық ғылым академиясының Хабаршысы».

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Меншіктенуші: «Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы» РҚБ (Алматы қ.). Қазақстан Республикасының Ақпарат және коммуникациялар министрлігінің Ақпарат комитетінде 12.02.2018 ж. берілген

№ 16895-Ж мерзімдік басылым тіркеуіне қойылу туралы куәлік.

Тақырыптық бағыты: *әлеуметтік ғылымдар саласындағы зерттеулерге арналған.*

Мерзімділігі: жылына 6 рет.

Тиражы: 300 дана.

Редакцияның мекен-жайы: 050010, Алматы қ., Шевченко көш., 28, 219 бөл., тел.: 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы, 2022
Типографияның мекен-жайы: «Аруна» ЖК, Алматы қ., Мұратбаев көш., 75.

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

ТУЙМЕБАЕВ Жансеит Кансеитович, доктор филологических наук, профессор, почетный член НАН РК, ректор Казахского национального университета им. аль-Фараби (Алматы, Казахстан)

ЗАМЕСТИТЕЛЬ ГЛАВНОГО РЕДАКТОРА:

БИЛЯЛОВ Дархан Нурланович, PhD, почетный член НАН РК, ректор Казахского национального педагогического университета им. Абая (Алматы, Казахстан), **Н = 2**

УЧЕНЫЙ СЕКРЕТАРЬ:

АБЫЛКАСЫМОВА Алма Есимбековна, доктор педагогических наук, профессор, академик НАН РК, директор Центра развития педагогического образования КазНПУ им. Абая (Алматы, Казахстан), **Н = 2**

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

САТЫБАЛДИН Азимхан Абылкаирович, доктор экономических наук, профессор, академик НАН РК, директор института Экономики (Алматы, Казахстан), **Н = 5**

САПАРБАЕВ Абдижапар Джуманович, доктор экономических наук, профессор, почетный член НАН РК, президент Международной академии инновационных технологий (Алматы, Казахстан), **Н = 4**

ЛУКЪЯНЕНКО Ирина Григорьевна, доктор экономических наук, профессор, заведующая кафедрой Национального университета «Киево-Могилянская академия» (Киев, Украина), **Н = 2**

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, доктор педагогических наук, профессор, заведующий кафедрой педагогики и психологии профессионального образования Московского государственного университета технологий и управления имени К. Разумовского (Москва, Россия), **Н = 4**

СЕМБИЕВА Лязгат Мыктыбековна, доктор экономических наук, профессор Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилева (Нур-Султан, Казахстан), **Н = 3**

АБИЛЬДИНА Салтанат Куатовна, доктор педагогических наук, профессор, заведующая кафедрой педагогики Карагандинского университета имени Е.А.Букетова (Караганда, Казахстан), **Н=3**

БУЛАТБАЕВА Кулжанат Нурымжановна, доктор педагогических наук, профессор, главный научный сотрудник Национальной академии образования имени Ы. Алтынсарина (Нур-Султан, Казахстан), **Н = 3**

РЫЖАКОВ Михаил Викторович, доктор педагогических наук, профессор, академик Российской академии образования, главный редактор журнала «Стандарты и мониторинг в образовании» (Москва, Россия), **Н=2**

ЕСИМЖАНОВА Сайра Рафихевна, доктор экономических наук, профессор Университета международного бизнеса (Алматы, Казахстан), **Н = 3**

«Вестник Национальной академии наук Республики Казахстан».

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Собственник: ООО «Национальная академия наук Республики Казахстан» (г. Алматы).
Свидетельство о постановке на учет периодического печатного издания в Комитете информации Министерства информации и коммуникаций и Республики Казахстан № **16895-Ж**, выданное 12.02.2018 г.

Тематическая направленность: *посвящен исследованиям в области социальных наук.*

Периодичность: 6 раз в год.

Тираж: 300 экземпляров.

Адрес редакции: 050010, г. Алматы, ул. Шевченко, 28, ком. 219, тел. 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© Национальная академия наук Республики Казахстан, 2022

Адрес типографии: ИП «Аруна», г. Алматы, ул. Муратбаева, 75.

EDITOR IN CHIEF:

TUIMEBAYEV Zhansait Kanseitovich, Doctor of Philology, Professor, Honorary Member of NAS RK, Rector of Al-Farabi Kazakh National University (Almaty, Kazakhstan).

DEPUTY CHIEF DIRECTOR:

BILYALOV Darkhan Nurlanovich, Ph.D, Honorary Member of NAS RK, Rector of Abai Kazakh National Pedagogical University (Almaty, Kazakhstan), **H = 2**

SCIENTIFIC SECRETARY:

ABYLKASSYMOVA Alma Esimbekovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Executive Secretary of NAS RK, President of the International Academy of Innovative Technology of Abai Kazakh National Pedagogical University (Almaty, Kazakhstan), **H = 2**

EDITORIAL BOARD:

SATYBALDIN Azimkhan Abilkairovich, Doctor of Economics, Professor, Academician of NAS RK, Director of the Institute of Economics (Almaty, Kazakhstan), **H = 5**

SAPARBAYEV Abdizhapar Dzhumanovich, Doctor of Economics, Professor, Honorary Member of NAS RK, President of the International Academy of Innovative Technology (Almaty, Kazakhstan) **H = 4**

LUKYANENKO Irina Grigor'evna, Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of the National University "Kyiv-Mohyla Academy" (Kiev, Ukraine) **H = 2**

SHISHOV Sergey Evgen'evich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy and Psychology of Professional Education of the Moscow State University of Technology and Management named after K. Razumovsky (Moscow, Russia), **H = 4**

SEMBIEVA Lyazzat Maktybekova, Doctor of Economic Science, Professor of the L.N. Gumilyov Eurasian National University (Nur-Sultan, Kazakhstan), **H = 3**

ABILDINA Saltanat Kuatovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy of Buketov Karaganda University (Karaganda, Kazakhstan), **H = 3**

BULATBAYEVA Kulzhanat Nurymzhanova, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Chief Researcher of the National Academy of Education named after Y. Altynsarin (Nur-Sultan, Kazakhstan), **H = 2**

RYZHAKOV Mikhail Viktorovich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, academician of the Russian Academy of Education, Editor-in-chief of the journal «Standards and monitoring in education» (Moscow, Russia), **H = 2**

YESSIMZHANOVA Saira Rafikhevna, Doctor of Economics, Professor at the University of International Business (Almaty, Kazakhstan), **H = 3**.

Bulletin of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan.

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Owner: RPA «National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan» (Almaty). The certificate of registration of a periodical printed publication in the Committee of information of the Ministry of Information and Communications

of the Republic of Kazakhstan **No. 16895-Ж**, issued on 12.02.2018.

Thematic focus: *it is dedicated to research in the field of social sciences.*

Periodicity: 6 times a year.

Circulation: 300 copies.

Editorial address: 28, Shevchenko str., of. 220, Almaty, 050010, tel. 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan, 2022

Address of printing house: ST «Aruna», 75, Muratbayev str, Almaty.

B. Zhakupova*, A. Seksenova, A. Rakhmanova, K. Tleukabylova

K. Zhubanov Aktobe Regional State University, Aktobe, Kazakhstan.

E-mail: zhakupova_75kz@mail.ru

**PREVENTION OF A CRISIS IN THE COMPANY AS A RESULT
OF AN OPTIMAL CAPITAL ASSESSMENT**

Abstract. One of the main functions of a company in a market economy is to provide it with the necessary financial resources for independent financial and economic activities. In a planned economy, the company would be funded by the state and its centralized financial system when financial needs or difficulties arose. The company's capital structure, formed as a result of attracting its own and borrowed funds, is the initial factor that determines the effectiveness of its activities, and the main purpose of its activities – profitability. Of course, the company is based on equity in the course of its activities. However, equity is not enough to solve the problems of socio-economic development of the company, so the company attracts external funds in the course of its independent activities.

The most basic issues in forming an effective capital structure for the company are at what rate the company will attract the necessary financial resources. The main strategic goal of the company in a market economy is to increase and maintain its current and future market value. And now the main way to achieve this success is to effectively manage the cost of capital. If the cost of capital is higher, the company's performance will decrease accordingly, and vice versa. In this regard, the company's financial managers should pay special attention to determining the value of sources of formation of the structure and composition of capital.

Key words: crisis, capital, equity, debt capital, finance, income, expense, loss, financial resource, management.

Б.А. Жакупова*, А.Т. Сексенова, А.С. Рахманова, К.Б. Тлеуқабылова

Қ. Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті, Ақтөбе, Қазақстан.

E-mail: zhakupova_75kz@mail.ru

КОМПАНИЯДА DAҒДАРЫСТЫҢ AЛДЫН AЛУ - КАПИТАЛДЫ OҢТАЙЛЫ БАҒАЛАУДЫҢ НӘТИЖЕСІ

Аннотация. Нарықтық экономикада компанияның дербес қаржылық-шаруашылық қызметіне қажетті қаржылық ресурстармен қамтамасыз ету – оның негізгі қызметтерінің бірі. Ал жоспарлы экономикада компания қаржылық мұқтаждықтарға немесе қиындықтар пайда болғанда мемлекеттің және оның орталықтандырылған қаржылық жүйесінен қаржыландырылатын еді. Компанияның меншікті және қарыз қаражаттарын тарту нәтижесінде қалыптасқан капиталдың құрылымы, оның қызметінің тиімділігін, қызметінің негізгі мақсаты – табыстылығын анықтап беретін бастапқы фактор. Әрине, компания өзінің қызметі барысында меншікті капиталға негізделеді. Оның кәсіпкерлік табыстан алған табысы – кәсіпкерліктің дамуының бірден-бір көзі. Дегенмен, меншікті капитал компанияның әлеуметтік-экономикалық даму мәселелерін шешу үшін жеткіліксіз, осыған орай компания дербес қызметі барысында сырттан қаражаттар тартады. Сондықтан, қарыз қаражаттарды тарту кәсіпкерлікті дамытудың басты шарты болып саналады.

Компания үшін тиімді капитал құрылымын қалыптастыруда ең негізгі мәселелер – бұл компанияға қажетті қаржылық ресурстарды қандай мөлшерлеменен тарту қажеттігі. Компанияның нарықтық экономика жағдайында басты стратегиялық мақсаты – өзінің ағымдық және болашақтағы нарықтық құнын молайту және оны қолдау. Ал енді бұл жетістікке жетудің басты жолы – капиталдың құнын тиімді басқару. Капиталдың құны аса жоғары болса, компания қызметінің тиімділігі де соған сәйкес төмендейді және керісінше жағдай орын алуы мүмкін. Осыған орай компанияның қаржылық менеджерлері капиталдың құрылымы мен құрамын қалыптастыру көздерінің құнын анықтауға баса назар аударуы тиіс. Нарықтық экономика жағдайында кез келген компания үшін өзінің шаруашылық-қаржылық қызметін қажетті қаражаттармен (қаржылық ресурстармен) қамтамасыз ету мәселесі маңызды басқару объектісі болып табылады.

Түйін сөздер: дағдарыс, капитал, меншікті капитал, қарыз капиталы, қаржы, табыс, шығын, залал, қаржылық ресурс, басқару.

Б.А. Жакупова*, А.Т. Сексенова, А.С. Рахманова, К.Б. Тлеукабылова

Актюбинский региональный университет им. К. Жубанова,
Актобе, Казахстан.

E-mail: zhakupova_75kz@mail.ru

ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕ КРИЗИСА В КОМПАНИИ – РЕЗУЛЬТАТ ОПТИМАЛЬНОЙ ОЦЕНКИ КАПИТАЛА

Аннотация. В рыночной экономике обеспечение компании финансовыми ресурсами, необходимыми для ее самостоятельной финансово-хозяйственной деятельности, является одной из ее основных функций. А в плановой экономике компания финансируется государством и его централизованной финансовой системой, когда возникают финансовые нужды или трудности. Структура капитала, сформированная в результате привлечения собственных и заемных средств компании, является исходным фактором, определяющим рентабельность, эффективность ее деятельности и основную цель деятельности. Конечно, в процессе своей деятельности компания опирается на собственный капитал. Её доходы от предпринимательской деятельности – единственный источник развития предпринимательства. Однако собственного капитала недостаточно для решения вопросов социально-экономического развития компании, в связи с чем компания привлекает внешние средства в ходе своей самостоятельной деятельности. Поэтому привлечение заемных средств является главным условием развития предпринимательства.

Основным вопросом при формировании эффективной для компании структуры капитала является: «По какой ставке привлекать необходимые компании финансовые ресурсы?». Главная стратегическая цель компании в условиях рыночной экономики – наращение и поддержание ее текущей и будущей рыночной стоимости. Основной путь этого достижения – эффективное управление стоимостью капитала. При более высокой стоимости капитала соответственно снижается эффективность деятельности компании и может произойти обратное. В этой связи финансовые менеджеры компании должны уделять особое внимание определению стоимости источников формирования структуры и состава капитала. В условиях рыночной экономики важным объектом управления для любой компании является вопрос обеспечения ее хозяйственно-финансовой деятельности необходимыми средствами (финансовыми ресурсами).

Ключевые слова: кризис, капитал, собственный капитал, заемный капитал, финансы, доход, расход, убыток, финансовый ресурс, управление.

Introduction. Today, the analysis of assets, which is considered an important element of financial statements, examines the actual availability, composition, structure of these assets and the main changes that have occurred in them. The

analysis of the overall structure of assets and its individual groups makes it possible to discuss their rational distribution. Since the growth of assets reflects the future prosperity of the company, it characterizes the positive performance of this company. However, when analyzing the reasons for the increase in the value of property, the company should also take into account the impact of inflation, a high level of which leads to a significant deviation of nominal reporting indicators from real ones. In domestic practice, inflation is taken into account only in the formation of the book value of fixed assets (Mikhel E.E., 2010).

At the same time, in domestic accounting and analytical practice, revaluation of production stocks, finished products and goods is not carried out. Therefore, there can be no doubt that the increase in their value will be caused by the inflationary factor.

The main part. When analyzing the movement of fixed and working capital in the financial statements of AST LLP, which we take as an example, we can draw the following conclusions:

- The share of short-term assets in the assets of AST LLP is predominant, which is a sign that the company is more engaged in production than production;
- stocks and other current assets are recognized as having a high share in current assets, which is characterized by reduced turnover;
- long-term assets are large amounts of fixed assets, and intangible assets are very low. The company should pay attention to this information.

Thus, in the analysis it is necessary to analyze the sources of balance sheet assets. At the same time, it should be borne in mind that the receipt, acquisition and creation of the company's property can be carried out at the expense of both the company itself and the borrowed capital. And it reflects its financial stability between equity and borrowed capital. Under market conditions, the company's activities and development are often self-financing, ie with the help of equity. Only when it lacks capital, capital is attracted from abroad. At the same time, financial independence from foreign capital, although difficult, is very important, but without it, it is impossible (Maysigova L., et al., 2020).

The wrong way to generate debt can have a negative impact on the company's financial condition, as creditors' claims must be satisfied regardless of the company's financial performance. The use of borrowed capital, on the one hand, can be very beneficial for company owners, as it allows to increase production, increase profitability, increase profitability without additional investment in a very scarce financial resource in the form of equity. In this regard, the financial manager faces two conflicting issues - how to avoid a critical loss of financial independence in raising debt capital, as well as to increase the return on equity.

An important place in the description of the company for external users, top managers and managers is occupied by the analysis of the financial and economic activities of the company (Ilyin V.V., 2011).

In our opinion, it is advisable to start assessing the financial situation with financial stability and include:

- analysis of the structural and compositional dynamics of the company's assets;
- analysis of the composition and structural dynamics of the sources of formation of the company's assets;
- analysis of absolute and relative indicators of the company's financial stability;
- analysis of balance sheet liquidity;
- analysis of the company's solvency and creditworthiness (Shokhin E.I., 2011).

Methodology. The practice of financial analysis has formed the Basic Rules for reading financial statements. The current liquidity ratio shows how much it covers current liabilities and the company's solvency. It represents the ability to quickly calculate its current liabilities, as well as prove the extent to which liquid funds cover current liabilities and the stability of the balance sheet structure (Stoyanova E.S., 2010), (Goncharov A.I., 2011).

The acceptable value of this coefficient should be 2 or higher. The current liquidity ratio of AST LLP in 2018 amounted to 3.84, a decrease to 1.49 points, in 2020 the increase was 0.5 points to 2.85. The absolute liquidity ratio must be 2.5 or higher. The absolute liquidity ratio in 2018 was 0.69 unfavorable and decreased by 0.24 points to 0.45 in 2019, and in 2020 decreased by another 0.3 points to 0.15. The absolute liquidity ratio refers to how much of the current liability is covered.

The current liquidity ratio characterizes the average duration of one turnover of accounts receivable – 73.5 days. It shows how much of the current liabilities, along with cash, will be repaid at the expense of the projected products sold. The current liquidity ratio must be 1 or more. The current liquidity ratio is below the acceptable level in 2019-2020, it changed from 1.05 to 0.4 points. In the analysis of the liquidity of assets of AST LLP, the decrease in liquidity was due to the increase in current liabilities. Return on assets decreased in 2019, which in 2018 increased from 3.66% to 3.59 points and amounted to 0.07. In 2020, it increased by 0.17 points to 0.24. It is observed that the profitability of sales is low. Return on equity decreased and increased again, which decreased by 0.09 points in 2019 and increased by 0.14 points in 2020.

The higher the turnover of inventories, the faster the inventories become cash. Its decline means a lack of inventories and work in progress or finished goods. The growth of inventories will lead to a decrease in the company's production and sales activity (Badaev N.D., 2010).

The decrease in receivables turnover (in days) is a good indicator, which means that debtors began to repay their obligations on time. This is an indicator of a decline in commercial credit. The decrease in accounts payable in 2020 is also a good result, as it characterizes the short-term repayment of liabilities of AST LLP. We calculate and compare these rates with the main indicators that characterize the financial stability of AST LLP.

The ratio of debt to equity is how much debt is borrowed for every 1 tenge invested in assets. In AST LLP this figure is: in 2018 - 0.22 tiyn, in 2019 - 0.49 tiyn, in 2020 - 0.43 tiyn. The ratio of debt to equity is less than 1, according to the acceptable amount. Return on investment - equity and long-term liabilities in total

capital. It is 0.82 in 2018, 0.73 in 2019, and 0.76 in 2020, not more than 0.9 and not more than 0.75 according to the acceptable amount. Investment ratio characterizes the use of equity spent on the purchase of fixed assets and other assets. Exceeds 0.5 acceptable values, fluctuates in the range of 1.17-1.01 (Table 1).

Table 1 - Determination of bankruptcy prevention ratio in "AST" LLP according to the Beaver model

№	Indicators	2018	2019	2020
1.	Beaver coefficient	0,75	0,11	0,4
2.	Return on assets	13,64	3,6	12,04
3.	Financial leverage%	18,29	32,71	30,2
4.	Assets coverage ratio with net working capital	0,51	0,31	0,39
5.	Closing factor	3,84	2,35	2,85

In 2018, according to the Beaver model, it was observed that the bankruptcy prevention rate does not exceed the threshold, but does not go bankrupt. In 2019, this ratio warns of the possibility of bankruptcy in 5 years. According to Taffler, in 2020 the situation improved and the situation became more prosperous (Table 2).

Table 2 - Determination of bankruptcy prevention ratio in "AST" LLP according to the Taffler model

	Calculation	2018	2019	2020
X_1	Pre-tax income / short-term liabilities	0,75	0,48	0,72
X_2	Current assets / liabilities	3,80	1,96	2,29
X_3	Current liabilities / assets	0,18	0,27	0,24
X_4	Product sales revenue / assets	2,09	2,40	2,57
Z	$Z = 0,14X_1 + 0,84X_2 + 0,47X_3 + 0,86X_4$	5,18	3,90	4,35

The acceptable threshold is higher than "0.3", the company has long-term prospects. In 2018, according to the Taffler model, the bankruptcy prevention ratio is determined, in 2018 - 5.18, in 2019 - 3.90, and in 2020 it exceeds the threshold, the company has no risk of bankruptcy. According to the Taffler model, the dynamics of changes in the bankruptcy prevention ratio of AST LLP is shown by curves and characterizes the optimal use of capital in the company (Table 3).

Table 3 - Determination of bankruptcy prevention ratio in AST LLP according to Altman's two-factor model

	Calculation	2018	2019	2020
	Current assets / current liabilities			
$K_{\text{тз}}$	Long-term and short-term liabilities / Amount of assets	3,84	2,35	2,85
$K_{\text{3с}}$	$Z = -0,3877 - 1,0736X_1 + 0,0579X_2$	0,18	0,33	0,30
Z	Calculation	-4,499	-2,8915	-3,4301

The acceptable threshold is less than 0.3, the company has long-term prospects. The probability of bankruptcy is less than 50%. In 2018, according to Altman’s two-factor model, the bankruptcy prevention ratio (-4,499), there is no risk of bankruptcy. In 2019, according to Altman’s two-factor model, the bankruptcy prevention ratio is 2.8915, the risk of bankruptcy is 50%. In 2020, according to Altman’s two-factor model, the bankruptcy prevention ratio is -3.4301 with no bankruptcy risk. According to Altman’s two-factor model, the Altman coefficient itself reflects the indicators for determining the bankruptcy prevention ratio of AST LLP for 2018-2020. The Altman coefficient curve shows that in 2019 the acceptable threshold will exceed 0.3.

The acceptable threshold should be higher than 1,230. In 2018, according to Altman’s five-factor model, the bankruptcy prevention ratio is 4.69, there is no risk of bankruptcy. In 2019, according to Altman’s five-factor model, the bankruptcy prevention ratio is 4.25 without the risk of bankruptcy. In 2020, according to Altman’s five-factor model, the bankruptcy prevention ratio is 4.70 without the risk of bankruptcy (Table 4).

Table 4 - Determination of bankruptcy prevention ratio in AST LLP according to Altman’s five-factor model

	Calculation	2018	2019	2020
X ₁	Current assets / all assets	0,70	0,64	0,69
X ₂	Retained earnings + reserve capital / all assets	0,66	0,41	0,47
X ₃	Pre-tax profit / all assets	0,14	0,13	0,18
X ₄	Equity /	0,84	0,27	0,25
X ₅	product sales / assets	2,09	2,40	2,57
Z	$Z = 1,2X_1 + 1,2X_2 + 3,3X_3 + 0,6X_4 + 0,999X_5$	4,69	4,25	4,70

Results and discussion. Assessment and analysis of the level of satisfaction of the balance sheet structure of the enterprise is carried out on the basis of indicators. Satisfaction of the balance sheet structure is characterized by the property condition of the borrowing enterprise and the following conditions of the loan law: lack of liquidity of assets can not timely repay obligations to banks, contractors, creditors (Artemenko V.G., et al., 2010), (Ushvitsky L.V., 2011).

This analysis is determined on the basis of the calculation of the following indicators:

- Current liquidity ratio;
- Ownership ratio.

The following conditions must be met for the unsatisfactory structure of the balance sheet and the recognition of the enterprise as insolvent:

1. At the end of the reporting period, the current liquidity ratio should be less than 2;
2. The capital adequacy ratio must be less than 0.1 at the end of the reporting year.

If the solvency recovery ratio is greater than 1, then the enterprise restores its solvency within six months or has the opportunity to improve (Goncharov A.I., 2011).

If the enterprise does not provide sustainable growth of key performance indicators, the following measures should be taken to restore solvency:

1. Sale of half of real estate;
2. Increase of the authorized capital by issuing additional shares;
3. Obtaining a long-term loan to replenish working capital.

These measures are often taken to increase financial stability. To do this, it is necessary to increase the share of fixed assets in the formation of inventories. There are three ways to achieve this:

1. An increase in the amount of own funds, which is associated with the growth of the authorized capital and can be increased by income;
2. The increase in the amount of borrowed funds will increase with the receipt of long-term and short-term bank loans;
3. Reconsideration of stocks of products in stock may also be large, which will affect the accounts payable (Maltsev A.S., 2011), (Imanbayeva Z., et al., 2019).

Conclusion. Financial resources, in general, are a set of funds at the disposal of the company and directed to the fulfillment of its financial obligations, to finance production. Financial resources will be directed to the development of production, support and development of non-manufacturing facilities, as well as the formation of reserve funds. The financial resources of the company aimed at the development of the production process are its monetary capital. If financial resources are the total assets of the company, capital is the part of these funds invested in the production process. Hence, the capital of the company is the money invested in the production turnover of the company and brings income from this turnover.

Capital is the main economic basis for the creation and development of a company, as it characterizes the total value of tangible, intangible and cash invested in the company's assets. By operating in the process of production, capital ensures the interests of company owners, managers, employees, as well as the state. Therefore, it is the main object of management of the company, and its most effective use is one of the most important tasks of financial management.

The need to determine the cost of capital is explained by the following:

- First, this indicator characterizes the company's activities in terms of long-term prospects. For example, the cost of equity reflects the attractiveness of investment for potential investors; the cost of borrowed funds determines the company's ability to attract long-term loans;
- Secondly, the total (weighted) cost of capital is one of the key indicators in the development of the capital investment budget;
- Third, the cost of capital is considered as a basic indicator in the formation of the effectiveness of financial investments. Since the measure of return on investment is determined by the company itself, the cost of capital indicator is used as a basis for comparison when estimating the return on individual financial assets;

- Fourth, the value of the company's capital is used in the management of the capital structure using the mechanism of financial leverage. The level of financial leverage depends on the amount of borrowed funds and their value. Financial leverage increases the company's financial risk, which in turn leads to an increase in earnings per share. Therefore, it is necessary to create a capital structure that achieves this goal, with the goal of maximizing the welfare of shareholders. Accordingly, the capital structure should be considered in terms of its impact on the value of the company. The optimal capital structure is formed when its value is minimal.

In conclusion, a timely assessment of the profitability of the company and the value of the company shows the result of optimal use of capital.

Information about the authors:

Zhakupova Bakitgul – candidate of economic science, senior lecturer of the department «State Administration, finance and marketing», K. Zhubanov *Aktobe Regional State University*. E-mail: zhakupova_75kz@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0001-6965-6006>;

Seksenova Aigul – master of Accounting and auditing, senior lecturer of the department «State Administration, finance and marketing», K. Zhubanov *Aktobe Regional State University*. E-mail: seksenova_a@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0001-7098-6846>;

Rakhmanova Assiya – master of Accounting and auditing, senior lecturer of the department «State Administration, finance and marketing», K. Zhubanov *Aktobe Regional State University*. E-mail: rakhmanovaa79@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0002-3345-1911>;

Tleukabylova Kenzhetay – master of social sciences in specialty Accounting and audit, senior lecturer of the department «State Administration, finance and marketing», K. Zhubanov *Aktobe Regional State University*. E-mail: ktb_82_aktobe@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0002-1481-3091>.

REFERENCES:

Artemenko V.G., Bellendir M.V. (2010) *Financial Analysis: A Study Guide*.-Publishing house “DIS”, NGAE and U. ISBN: 5-86509-050-X. (in Russ.).

Badaev N.D. (2010) Solvency of enterprises as an indicator of the state of the economy / *Financial business*.-No.3. P.11-14. (in Russ.).

Goncharov A.I. (2011) Evaluation of the enterprise's solvency: the problem of the effectiveness of criteria / *Economic analysis: theory and practice*.- No. 3. -P.38-44. (in Russ.).

Goncharov A.I. (2011) The relationship of factors of insolvency of enterprises / *Finance*.-№5. P.53-54 (in Russ.).

Ilyin V.V. (2011) *Financial management: textbook* / M: Omega-L., ISBN: 978-5-370-02133-6. (in Russ.).

Imanbayeva Z., Taskarina B., Demeuova G., Baishukurova Zh., Tleubergenova M. (2019) “Main directions of the company's balancing structure observation decisions”. *News of the national academy of sciences of the republic of kazakhstan Series of social and human sciences*. Volume 6, Number 328, P.167-173. <https://doi.org/10.32014/2019.2224-5294.226>. (in Eng.).

Maltsev A.S. (2011) Optimization methods of liquidity management of the company / Financial management.-№3.-P.16-29. (in Russ.).

Maysigova L., Satymbekova K., Nurgaliyeva A., Imanbayeva Z., Kerimbek G. (2020) “Main ways to improve the financial condition of the enterprise”. Bulletin the National academy of sciences of the Republic of Kazakhstan. Volume 4, Number 386, P.198-206. <https://doi.org/10.32014/2020.2518-1467.120>. (in Eng.).

Mikhel E.E. (2010) Corporate finance: textbook / Almaty: Asia-Print. ISBN 978-601-222-019-3. (in Russ.).

Shokhin E.I. (2011) Financial management: textbook / 3rd ed.-M.: KNORUS. ISBN 978-5-406-02169-9. (in Russ.).

Stoyanova E.S. (2010) Financial management: theory and practice: Textbook / M: publishing house “Perspective”. ISBN 5-88045-096-1. (in Russ.).

Ushvitsky L.V. (2011) Improving the methodology for analyzing the solvency and liquidity of organizations / Finance and Credit.-№17.- P.56-61. (in Russ.).

МАЗМҰНЫ

ПЕДАГОГИКА

Э.А. Абдыкеримова, А.Б. Туркменбаев, Б.У. Қуанбаева, Р.Е. Жақиянова РОБОТОТЕХНИКА ПӘНІН ОҚЫТУ ҮДЕРІСІНДЕ ОҚУШЫЛАРДЫҢ ЗЕРТТЕУ ДАҒДЫЛАРЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУ.....	5
Н.С. Әлқожаева, Қ.Б. Жұмабекова, Г.Қ. Шашаева, Р. Жәлиқызы БОЛАШАҚ ПЕДАГОГТАРДЫ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ІС-ӘРЕКЕТКЕ ДАЙЫНДАУ.....	19
М. Бектурова, А. Жайтапова, С. Тулепова, Г. Дянкова БОЛАШАҚ ШЕТ ТІЛІ МҰҒАЛІМДЕРІНІҢ АКАДЕМИЯЛЫҚ ЖАЗУ ҚҰЗЫРЕТТІЛІГІН ҚАЛЫПТАСТЫРУҒА ӘЛЕУМЕТТІК-АФФЕКТИВТІ ФАКТОРЛАРДЫҢ ӘСЕРІ.....	33
Ж.М. Есіркепов, Б.С. Омаров, Б.І. Құрманбаев, Н.Б. Омаров ЖАРЫС КЕЗІНДЕ ЖОҒАРЫ ДӘРЕЖЕЛІ ВОЛЕЙБОЛШЫЛАРДЫҢ ТЕХНИКАЛЫҚ-ТАКТИКАЛЫҚ ӘРЕКЕТТЕРІНІҢ ЕСЕБІН ЖҮРГІЗУДІҢ ТИІМДІЛІГІ.....	48
А.Б. Жолмаханова, Б.Д. Карбозова, Е. Рыбина ЭМИГРАНТ ЕСТЕЛІКТЕРІН ОҚЫТУДЫҢ ҒЫЛЫМИ-ӘДІСТЕМЕЛІК АСПЕКТІЛЕРІ.....	58
А.А. Куралбаева, Б.М. Баймуханбетов, Г.Е. Абылова «САУАТ АШУ» ОҚУЛЫҒЫНДАҒЫ ТАРАУЛАР МЕН ТАҚЫРЫПТАРҒА МАЗМҰНДЫҚ ТАЛДАУ.....	68
Ж.Б. Кдыралиева, Г.С. Балтабаева, М.А. Батырбаева, Н.Р. Суранчиева ЖОҒАРҒЫ ОҚУ ОРНЫНДАРЫНДА ЕЖЕЛГІ ӘДЕБИ МҰРАЛАРДЫ ОҚЫТУДАҒЫ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ПАЙДАЛАНУ НЕГІЗДЕРІ.....	81
А.Ж. Мәуітбекова, К.Н. Булатбаева ОМОНІМДІК ПАРАДИГМА АҒЫЛШЫН ТІЛІН ОҚЫТУДЫҢ БІРЛІГІ РЕТІНДЕ.....	87
Ф.Д. Наметкулова, Г.Т. Шойынбаева, А.Қ. Сугирбекова БОЛАШАҚ МҰҒАЛІМДЕРДІ ФИЗИКАЛЫҚ ЭКСПЕРИМЕНТ АРҚЫЛЫ ОҚУШЫЛАРДЫҢ ФУНКЦИОНАЛДЫҚ САУАТТЫЛЫҒЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУҒА ДАЯРЛАУ.....	100

Ғ.А. Орынханова, Ж.К. Қиынова, А.Т. Оңалбаева АУЫЛ МЕКТЕПТЕРІ МҰҒАЛІМДЕРІНІҢ ЦИФРЛЫҚ САУАТТЫЛЫҒЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУ МӘСЕЛЕЛЕРІ.....	113
А.Р. Рымханова, С.К. Абильдина, Р.К. Дюсембинова СТУДЕНТ ЖАСТАР ЕРІКТІЛІГІНІҢ ЖЕКЕ-ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ДЕТЕРМИНАНТТАРЫ.....	125
Г.А. Сейдуллаева, Г.Ж. Жалелова, Г.С. Сапар ЦИФРЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР АРҚЫЛЫ ЦИФРЛЫҚ БІЛІМ БЕРУ РЕСУРСТАРЫН ЖОБАЛАУ.....	138
А.С. Тастанова, Н.Т. Шындалиев, Ж.Е. Зулпыхар МАШИНАЛЫҚ ОҚЫТУДА РҮТНОН БАҒДАРЛАМАСЫНЫҢ МҮМКІНДІКТЕРІ.....	150
С. Тлеубай, Ж. Жауыншиева, С. Есимкулова, Ж. Оралканова УНИВЕРСИТЕТТЕ БОЛАШАҚ МАМАНДЫ ДАЙЫНДАУДА ЭМОЦИОНАЛДЫҚ КОМПОНЕНТТІ ДАМЫТУДЫҢ РӨЛІ.....	161
А.А. Туктасинова, К.Ш. Бакирова ПӘН МЕН ТІЛДІ КІРІКТІРІП ОҚЫТУДА ОҚУ МАТЕРИАЛДАРЫН ПАЙДАЛАНУ ТУРАЛЫ.....	173
З.Н. Утегулова, Ф.Ш. Оразбаева, Э.Н. Оразалиева АЙТЫЛЫМ МЕН ЖАЗЫЛЫМ ПРОЦЕСТЕРІНІҢ КОММУНИКАТИВТІК АСПЕКТІЛЕРІ.....	183
Г.Т. Шүкенай, А.М. Абызова, Г.А. Тлегенова ПЕДАГОГ ТІЛІНІҢ ЛИНГВОЭКОЛОГИЯСЫ.....	194

ЭКОНОМИКА

Л.О. Абылкасимова, М.Б. Молдажанов, А.Ж. Зейнуллина, К.Е. Хасенова, А.Б. Рахешева ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ЭКОТУРИЗМНІҢ ҚАЗІРГІ ЖАҒДАЙЫ МӘСЕЛЕЛЕРІ МЕН ДАМУ ЖОЛДАРЫ.....	207
Г. Азретбергенова, З. Есымханова, Ы. Узын ЭКОНОМИКАЛЫҚ ӨСУ МЕН ЭКСПОРТ БАЙЛАНЫСЫН ДАМУШЫ ЕЛДЕР НЕГІЗІНДЕ ПАНЕЛЬДІК ТАЛДАУ.....	220

О.А. Дагмирзаев ҚАЗАҚСТАН ЭКОНОМИКАСЫ НАҚТЫ СЕКТОРЫНЫҢ АЙМАҚТЫҚ КӨРСЕТКІШТЕРІНІҢ ВАРИАТИВТІЛІГІН ФАКТОРЛЫҚ ТАЛДАУ.....	232
Б.А. Жакупова, А.Т. Сексенова, А.С. Рахманова, К.Б. Тлеуқабылова КОМПАНИЯДА ДАҒДАРЫСТЫҢ АЛДЫН АЛУ - КАПИТАЛДЫ ОҢТАЙЛЫ БАҒАЛАУДЫҢ НӘТИЖЕСІ.....	243
Р.А. Жанбаев, Г.Р. Темирбаева, Д.А. Айбосынова, А.Е. Еркін, Д.Г. Максимов КВАЗИМЕМЛЕКЕТТІК СЕКТОР: ТҰРАҚТЫ ДАМУ МАҚСАТТАРЫ (ТДМ) ЖӘНЕ ОЛАРДЫ КОРПОРАТИВТІК СТРАТЕГИЯЛАРҒА ИНТЕГРАЦИЯЛАУ ҚҰРАЛДАРЫ.....	253
З.О. Иманбаева, Д.А. Амержанова, Н.Б. Давлетбаева, Х.Х. Кусаинов, Э.Ш. Дуйжанова ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДАҒЫ АУЫЛШАРУАШЫЛЫҒЫН ДАМУДЫҢ ЖОЛДАРЫ.....	270
Л. Кан, Т. Мухамедьярова-Левина, А. Анесова ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДАҒЫ ПАЙЛЫҚ ҚОРЛАРДЫҢ ЖАҒДАЙЫ МЕН ДАМУ БОЛАШАҒЫН ТАЛДАУ.....	286
Г.К. Кенжетаетаева, Г.Т. Кунуркульжаева, Л.А. Шафеева, В. Есмагзам, И.Т. Иманғалиева ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДАҒЫ ЖҰМЫССЫЗДЫҚ ДЕҢГЕЙІН ТАЛДАУ.....	298
Ғ.Е. Керімбек, М.Ғ. Қайырғалиева, Г.Е. Нурбаева, Н.А. Умбеталиев, К.Б. Сатымбекова КОМПАНИЯДА АҚША ҚАРАЖАТТАРЫН БАСҚАРУ ЖӘНЕ БАҒАЛАУ СТРАТЕГИЯСЫН ЖЕТІЛДІРУ.....	311
А.А. Муталиева, С. Дырка, В.Н. Сейтова, А.Б. Махатова, М.Қ. Ускенов ҚАЗАҚСТАНДА СҮТ ӨНДІРІСІНІҢ ДАМУЫН ТАЛДАУ ЖӘНЕ БОЛЖАУ.....	322
А.А. Нургалиева, С. Дырка АУЫЛШАРУАШЫЛЫҒЫ ӨНДІРІСІН ДАМУЫНДАҒЫ ИНВЕСТИЦИЯЛАРДЫҢ НЕГІЗГІ РӨЛІ.....	332

А.Ж. Панзабекова, И.Д. Тургель, Ж.Г. Имангали АЗАМАТТЫҚ ҚОҒАМ СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ МЕМЛЕКЕТТІК САЯСАТТЫҢ ТИІМДІЛІГІН АРТТЫРУДЫҢ ӘЛЕУМЕТТІК РЕСУРСЫ РЕТІНДЕ.....	344
А.С. Садвақасова, Б.С. Корабаев, Г.Д. Аманова, С.С. Донцов, Б. Куантқан, А.В. Заякина ҚР МАШИНА ҚҰРЫЛЫС КОМПАНИЯЛАРЫНДА ИНТЕГРАЦИЯЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІҢ МӘНІН АРТТЫРУ НЕГІЗІ РЕТІНДЕ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ШЫҒЫНДАРДЫ ЕСЕП ЖӘНЕ ТАЛДАУ.....	361
М. Саймова, Ж.Қ. Басшиева, С.И. Игильманова, А.Ж. Бұхарбаева, А.Б. Тасмаганбетов НАРЫҚ ЖАҒДАЙЫНДА МАРКЕТИНГТІК ИННОВАЦИЯЛАРДЫ ӨЗІРЛЕУ ЖӘНЕ ЕНГІЗУ.....	372
Р.Б. Саргова, А.С. Кадырова, А.А. Ниязбаева, Г.К. Демеуова, Ж.Қ. Басшиева АГРАРЛЫҚ СЕКТОРДЫ ЖАҢҒЫРТУ: ҚАРЖЫЛЫҚ ҚОЛДАУ ШАРАЛАРЫ.....	388

СОДЕРЖАНИЕ

ПЕДАГОГИКА

Э.А. Абдыкеримова, А.Б. Туркменбаев, Б.У. Куанбаева, Р.Е. Жақиянова ФОРМИРОВАНИЕ ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИХ НАВЫКОВ УЧАЩИХСЯ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ РОБОТОТЕХНИКЕ.....	5
Н.С. Алгожаева, К.Б. Жумабекова, Г.К. Шашаева, Р. Жәлиқызы ПОДГОТОВКА БУДУЩИХ ПЕДАГОГОВ К ИННОВАЦИОННОЙ ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ.....	19
Бектурова М., Жайтапова А., Тулепова С., Дянкова Г. ВЛИЯНИЕ СОЦИАЛЬНЫХ И ЭМОЦИОНАЛЬНЫХ ФАКТОРОВ НА ФОРМИРОВАНИЕ КОМПЕТЕНЦИИ АКАДЕМИЧЕСКОГО ПИСЬМА БУДУЩИХ ПЕДАГОГОВ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА.....	33
Ж.М. Есиркепов, Б.С. Омаров, Б.И. Курманбаев, Н.Б. Омаров ЭФФЕКТИВНОСТЬ ВЕДЕНИЯ УЧЕТА ТЕХНИКО-ТАКТИЧЕСКИХ ДЕЙСТВИЙ ВОЛЕЙБОЛИСТОВ ВЫСОКОГО КЛАССА ВО ВРЕМЯ СОРЕВНОВАНИЙ.....	48
А.Б. Жолмаханова, Б.Д. Карбозова, Е. Рыбина НАУЧНО-МЕТОДИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ОБУЧЕНИЯ ЭМИГРАНТСКИХ ВОСПОМИНАНИЙ.....	58
А.А. Куралбаева, Б.М. Баймуханбетов, Г.Е. Абылова АНАЛИЗ СОДЕРЖАНИЯ ГЛАВ И ТЕМ УЧЕБНИКА «САУАТ АШУ».....	68
Ж.Б. Кдыралиева, Г.С. Балтабаева, М.А. Батырбаева, Н.Р. Суранчиева ОСНОВЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ОБУЧЕНИИ ДРЕВНЕМУ ЛИТЕРАТУРНОМУ НАСЛЕДИЮ В ВУЗАХ.....	81
А.Ж. Мәуітбекова, К.Н. Булатбаева ОМОНИМИЧЕСКАЯ ПАРАДИГМА КАК ЕДИНИЦА ОБУЧЕНИЯ АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ.....	87
Ф.Д. Наметкулова, Г.Т. Шойынбаева, А.Қ. Сугирбекова ПОДГОТОВКА БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ К ФОРМИРОВАНИЮ ФУНКЦИОНАЛЬНОЙ ГРАМОТНОСТИ УЧАЩИХСЯ ПОСРЕДСТВОМ ФИЗИЧЕСКОГО ЭКСПЕРИМЕНТА.....	100

Г.А. Орынханова, Ж.К. Киынова, А.Т. Оналбаева ПРОБЛЕМЫ ФОРМИРОВАНИЯ ЦИФРОВОЙ ГРАМОТНОСТИ УЧИТЕЛЕЙ СЕЛЬСКИХ ШКОЛ.....	113
А.Р. Рымханова, С.К. Абильдина, Р.К. Дюсембинова ИНДИВИДУАЛЬНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ДЕТЕРМИНАНТЫ ВОЛОНТЕРСТВА У СТУДЕНЧЕСКОЙ МОЛОДЕЖИ.....	125
Г.А. Сейдуллаева, Г.Ж. Жалелова, Г.С. Сапар ПРОЕКТИРОВАНИЕ ЦИФРОВЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ РЕСУРСОВ СРЕДСТВАМИ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ.....	138
А.С. Тастанова, Н.Т. Шындалиев, Ж.Е. Зулпыхар ВОЗМОЖНОСТИ ПРОГРАММЫ RYTHON В МАШИННОМ ОБУЧЕНИИ.....	150
С. Тлеубай, Ж. Жауыншиева, С. Есимкулова, Ж. Оралканова РОЛЬ РАЗВИТИЯ ЭМОЦИОНАЛЬНОГО КОМПОНЕНТА В ПОДГОТОВКЕ БУДУЩЕГО СПЕЦИАЛИСТА В ВУЗЕ.....	161
А.А. Туктасинова, К.Ш. Бакирова ОБ ИСПОЛЬЗОВАНИИ УЧЕБНЫХ МАТЕРИАЛОВ В ПРЕДМЕТНО-ЯЗЫКОВОМ ИНТЕГРИРОВАННОМ ОБУЧЕНИИ.....	173
З.Н. Утегулова, Ф.Ш. Оразбаева, Э.Н. Оразалиева КОММУНИКАТИВНЫЕ АСПЕКТЫ ПРОЦЕССОВ ГОВОРЕНИЯ И ПИСЬМА.....	183
Г.Т. Шүкенай, А.М. Абызова, Г.А. Тлегенова ЛИНГВОЭКОЛОГИЯ ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ РЕЧИ.....	194

ЭКОНОМИКА

Л.О. Абылкасимова, М.Б. Молдажанов, А.Ж. Зейнуллина, К.Е. Хасенова, А.Б. Рахешева СОВРЕМЕННОЕ ПОЛОЖЕНИЕ ЭКОТУРИЗМА В КАЗАХСТАНЕ: ПРОБЛЕМЫ И ПУТИ РАЗВИТИЯ.....	207
Г. Азретбергенова, З. Есымханова, Ы. Узын ПАНЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА И ЭКСПОРТА В РАЗВИВАЮЩИХСЯ СТРАНАХ.....	220

О.А. Дагмирзаев

**ФАКТОРНЫЙ АНАЛИЗ ВАРИАТИВНОСТИ РЕГИОНАЛЬНЫХ
ПОКАЗАТЕЛЕЙ РЕАЛЬНОГО СЕКТОРА ЭКОНОМИКИ
КАЗАХСТАНА.....232**

Б.А. Жакупова, А.Т. Сексенова, А.С. Рахманова, К.Б. Тлеукабылова
**ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕ КРИЗИСА В КОМПАНИИ – РЕЗУЛЬТАТ
ОПТИМАЛЬНОЙ ОЦЕНКИ КАПИТАЛА.....243**

**Р.А. Жанбаев, Г.Р. Темирбаева, Д.А. Айбосынова, А.Е. Еркін,
Д.Г. Максимов**
**КВАЗИГОСУДАРСТВЕННЫЙ СЕКТОР: ЦЕЛИ УСТОЙЧИВОГО
РАЗВИТИЯ (ЦУР) И ИНСТРУМЕНТЫ ИХ ИНТЕГРАЦИИ
В КОРПОРАТИВНЫЕ СТРАТЕГИИ.....253**

**З.О. Иманбаева, Д.А. Амержанова, Н.Б. Давлетбаева,
Х.Х. Кусайнов, Э.Ш. Дуйжанова**
**ПУТИ РАЗВИТИЯ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА В РЕСПУБЛИКЕ
КАЗАХСТАН.....270**

Л. Кан, Т. Мухамедьярова-Левина, А. Анесова
АНАЛИЗ СОСТОЯНИЯ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ПИФОВ В РК.....286

**Г.К. Кенжетаетаева, Г.Т. Кунуркульжаева, Л.А. Шафеева, В. Есмагзам,
И.Т. Имангалиева**
**АНАЛИЗ УРОВНЯ БЕЗРАБОТИЦЫ В РЕСПУБЛИКЕ
КАЗАХСТАН.....298**

**Г.Е. Керимбек, М.Г. Кайыргалиева, Г.Е. Нурбаева,
Н.А. Умбеталиев, К.Б. Сатымбекова**
**СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ СТРАТЕГИИ УПРАВЛЕНИЯ И
ОЦЕНКИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ В КОМПАНИИ.....311**

**А.А. Муталиева, С. Дырка, В.Н. Сейтова, А.Б. Махатова,
М.Қ. Ускенов**
**АНАЛИЗ И ПРОГНОЗ РАЗВИТИЯ ПРОИЗВОДСТВА МОЛОКА
В КАЗАХСТАНЕ.....322**

А.А. Нургалиева, Стефан Дырка
**ОСНОВНАЯ РОЛЬ ИНВЕСТИЦИЙ В РАЗВИТИИ
СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОГО ПРОИЗВОДСТВА.....332**

А.Ж. Панзабекова, И.Д. Тургель, Ж.Г. Имангали ГРАЖДАНСКОЕ ОБЩЕСТВО КАК СОЦИАЛЬНЫЙ РЕСУРС ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ГОСУДАРСТВЕННОЙ АНТИКОРРУПЦИОННОЙ ПОЛИТИКИ.....	344
А.С. Садвакасова, Б.С. Корабаев, Г.Д. Аманова, С.С. Донцов, Б. Куанткан, А.В. Заякина УЧЕТ И АНАЛИЗ ЭКОЛОГИЧЕСКИХ ЗАТРАТ КАК ОСНОВА ПОВЫШЕНИЯ СУЩЕСТВЕННОСТИ ИНТЕГРИРОВАННОЙ ОТЧЕТНОСТИ В МАШИНОСТРОИТЕЛЬНЫХ КОМПАНИЯХ РК.....	361
М. Саймова, Ж.К. Басшиева, С.И. Игильманова, А.Ж. Бухарбаева, А.Б. Тасмаганбетов РАЗРАБОТКА И ВНЕДРЕНИЕ МАРКЕТИНГОВЫХ ИННОВАЦИЙ В РЫНОЧНЫХ УСЛОВИЯХ.....	372
Р.Б. Сартова, А.С. Кадырова, А.А. Ниязбаева, Г.К. Демеуова, Ж.К. Басшиева МОДЕРНИЗАЦИЯ АГРАРНОГО СЕКТОРА: МЕРЫ ФИНАНСОВОЙ ПОДДЕРЖКИ.....	388

CONTENTS

PEDAGOGY

E. Abdykerimova, A. Turkmenbaev, B. Kuanbayeva, R.E. Zhakiyanova FORMATION OF STUDENTS RESEARCH SKILLS IN THE PROCESS OF TEACHING ROBOTIC.....	5
N.S. Algozhaeva, K.B. Zhumabekova, G.K. Shashaeva, R. Zhalikyzy PREPARATION OF FUTURE TEACHERS FOR INNOVATIVE PEDAGOGICAL ACTIVITY.....	19
M. Bekturova, A. Zhaitapova, S. Tulepova, G. Diankova THE IMPACT OF SOCIAL AND AFFECTIVE FACTORS ON THE FORMATION OF ACADEMIC WRITING COMPETENCE AMONG FUTURE EFL TEACHERS.....	33
Zh.M. Yessirkepov, B.S. Omarov, B.I.Kurmanbayev, N.B. Omarov EFFECTIVENESS OF KEEPING RECORDS OF TECHNICAL AND TACTICAL ACTIONS OF HIGH-CLASS VOLLEYBALL PLAYERS DURING COMPETITIONS.....	48
A. Zholmakhanova, B. Karbozova, E. Rybina SCIENTIFIC AND METHODOLOGICAL ASPECTS OF TEACHING EMIGRANT MEMORIES.....	58
A.A. Kuralbayeva, B.M. Baimukhanbetov, Abylova G.E. ANALYSIS OF CONTENTS OF CHAPTER AND TOPICS IN «SAUAT ASHU» TEXTBOOK.....	68
Zh.B. Kadyralieva, G.S. Baltabayeva, M.A. Batyrbayeva, N.R. Suranchieva FUNDAMENTALS OF THE USE OF INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN TEACHING ANCIENT LITERARY HERITAGE IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS.....	81
A. Mauitbekova, K. Bulatbayeva HOMONYMIC PARADIGM AS A UNIT OF TEACHING ENGLISH.....	87
F. Nametkulova, G. Shoiynbaeva, A. Sugirbekova PREPARATION OF FUTURE TEACHERS FOR THE FORMATION OF FUNCTIONAL LITERACY OF STUDENTS THROUGH A PHYSICAL EXPERIMENT.....	100

G. Orynkhanova, Zh. Kiynova, A. Onalbayeva PROBLEMS OF FORMATION OF DIGITAL LITERACY OF RURAL SCHOOL TEACHERS.....	113
A.Р. Рымханова, С.К. Абильдина, Р.К. Дюсембинова INDIVIDUAL PSYCHOLOGICAL DETERMINANTS OF VOLUNTEERING AMONG STUDENTS.....	125
G. Seidullayeva, G. Zhalelova, G. Sapar DESIGNING DIGITAL EDUCATIONAL RESOURCES BY MEANS OF DIGITAL TECHNOLOGIES.....	138
A.S. Tastanova, N.T. SHyndaliev, Zh.E. Zulpykhar PYTHON PROGRAM FEATURES IN MACHINE LEARNING.....	150
S. Tleubay, Zh. Zhauynshiyeva, S. Yessimkulova, Zh. Oralkanova THE ROLE OF THE DEVELOPMENT OF THE EMOTIONAL COMPONENT IN THE PREPARATION OF THE FUTURE SPECIALIST IN THE UNIVERSITY.....	161
A. Tuktassinova, K. Bakirova ON THE USE OF LEARNING MATERIALS IN CONTENT AND LANGUAGE INTEGRATED LEARNING.....	173
Z. Utegulova, F. Orazbaeva, E. Orazaliyeva COMMUNICATIVE ASPECTS OF SPEAKING AND WRITING PROCESSES.....	183
G. Shukenai, A. Abyzova, G. Tlegenova LINGUOECOLOGY OF TEACHER'S SPEECH.....	194

ECONOMICS

L. Abylkassimova, M. Moldazhanov, A. Zeinullina, K. Khassenova, A. Rakhisheva CURRENT STATE OF ECOTOURISM IN KAZAKHSTAN: PROBLEM AND OPPORTUNITIES FOR DEVELOPMENT.....	207
G. Azretbergenova, Z. Yessymkhanova, Y. Uzun A PANEL ANALYSIS OF THE RELATIONSHIP OF ECONOMIC GROWTH AND EXPORTS BY DEVELOPING COUNTRIES.....	220
O.A. Dagmirzaev	

FACTOR ANALYSIS OF THE VARIABILITY OF REGIONAL INDICATORS THE REAL SECTOR OF THE ECONOMY OF KAZAKHSTAN.....	232
B. Zhakupova, A. Seksenova, A. Rakhmanova, K. Tleukabylova PREVENTION OF A CRISIS IN THE COMPANY AS A RESULT OF AN OPTIMAL CAPITAL ASSESSMENT.....	243
R.A. Zhanbayev, G.R. Temirbaeva, D.A. Aibossynova, A.Y. Yerkin, D.G. Maksimov QUASI-PUBLIC SECTOR: SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS (SDG) AND TOOLS FOR THEIR INTEGRATION INTO CORPORATE STRATEGIES.....	253
Z. Imanbayeva, N. Davletbayeva, D. Amerzhanova, K. Kussainov, E. Duizhanova DEVELOPMENT METHODS OF AGRICULTURE IN THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN.....	270
L. Kan, T. Mukhamedyarova-Levina, A. Anessova ANALYSIS OF THE STATE AND PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF MUTUAL FUNDS IN THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN.....	286
G. Kenzhetayeva, G. Kunurkulzhayeva, L. Shafeyeva, V. Yesmagzam, I. Imangaliyeva ANALYSIS OF THE UNEMPLOYMENT RATE IN THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN.....	298
G. Kerimbek, M. Kaiyrgaliev, G. Nurbayeva, N. Umbetaliev, K. Satymbekova IMPROVING CASH MANAGEMENT AND ASSESSMENT STRATEGY IN THE COMPANY.....	311
A. Mutaliyeva, S. Dyrka, V. Seitova, A. Makhatova, M. Uskenov ANALYSIS AND FORECAST OF MILK PRODUCTION DEVELOPMENT IN KAZAKHSTAN.....	322
A. Nurgaliyeva, S. Dyrka THE MAIN ROLE OF INVESTMENT IN THE DEVELOPMENT OF AGRICULTURAL PRODUCTION.....	332

A.Zh. Panzabekova, I.D. Turgel, Zh.G. Imangali CIVIL SOCIETY AS A SOCIAL RESOURCE FOR INCREASING THE EFFICIENCY OF STATE ANTI-CORRUPTION POLICY.....	344
A. Sadvakassova, B. Korabayev, G. Amanova, S. Dontsov, B. Kuantkan, A. Zayakina ACCOUNTING AND ANALYSIS OF ENVIRONMENTAL COSTS AS A BASIS FOR INCREASING THE SIGNIFICANCE OF INTEGRATED REPORTING IN MACHINE-BUILDING COMPANIES OF THE RK.....	361
M. Saiymova, Z. Basshieva, S. Igilmanova, A. Bukharbayeva, A. Tasmaganbetov DEVELOPMENT AND IMPLEMENTATION OF MARKETING INNOVATIONS IN MARKET CONDITIONS.....	372
R. Sartova, A. Kadyrova, A. Niyazbayeva, G. Demeuova, Z. Basshieva MODERNIZATION OF THE AGRICULTURAL SECTOR: FINANCIAL SUPPORT MEASURES.....	388

Publication Ethics and Publication Malpractice in the journals of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan

For information on Ethics in publishing and Ethical guidelines for journal publication see <http://www.elsevier.com/publishingethics> and <http://www.elsevier.com/journal-authors/ethics>.

Submission of an article to the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan implies that the work described has not been published previously (except in the form of an abstract or as part of a published lecture or academic thesis or as an electronic preprint, see <http://www.elsevier.com/postingpolicy>), that it is not under consideration for publication elsewhere, that its publication is approved by all authors and tacitly or explicitly by the responsible authorities where the work was carried out, and that, if accepted, it will not be published elsewhere in the same form, in English or in any other language, including electronically without the written consent of the copyright-holder. In particular, translations into English of papers already published in another language are not accepted.

No other forms of scientific misconduct are allowed, such as plagiarism, falsification, fraudulent data, incorrect interpretation of other works, incorrect citations, etc. The National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan follows the Code of Conduct of the Committee on Publication Ethics (COPE), and follows the COPE Flowcharts for Resolving Cases of Suspected Misconduct (http://publicationethics.org/files/u2/New_Code.pdf). To verify originality, your article may be checked by the originality detection service Cross Check <http://www.elsevier.com/editors/plagdetect>.

The authors are obliged to participate in peer review process and be ready to provide corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. All authors of a paper should have significantly contributed to the research.

The reviewers should provide objective judgments and should point out relevant published works which are not yet cited. Reviewed articles should be treated confidentially. The reviewers will be chosen in such a way that there is no conflict of interests with respect to the research, the authors and/or the research funders.

The editors have complete responsibility and authority to reject or accept a paper, and they will only accept a paper when reasonably certain. They will preserve anonymity of reviewers and promote publication of corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. The acceptance of a paper automatically implies the copyright transfer to the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan.

The Editorial Board of the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan will monitor and safeguard publishing ethics.

Правила оформления статьи для публикации в журнале смотреть на сайте:

[www: nauka-nanrk.kz](http://www.nauka-nanrk.kz)

ISSN 2518–1467 (Online),

ISSN 1991–3494 (Print)

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en>

Директор отдела издания научных журналов НАН РК *А. Ботанқызы*

Заместитель директор отдела издания научных журналов НАН РК *Р. Жәліқызы*

Редакторы: *М.С. Ахметова, Д.С. Аленов*

Верстка на компьютере *Г.Д. Жадырановой*

Подписано в печать 30.08.2022.

Формат 60x881/8. Бумага офсетная. Печать - ризограф.

27,5 п.л. Тираж 300. Заказ 5.